

NATIONAL INSTITUTE OF JUSTICE

Project "Increasing the capacity of the judiciary and training on the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms at the National Institute of Justice"

Contract № 93-00-42/20.02.2013 NFM 2009-2014

THE RIGHT TO RESPECT FOR PRIVATE AND FAMILY LIFE (ARTICLE 8 TO THE ECHR). GUARANTEES FOR PROTECTION OF THE RIGHT TO FREEDOM OF THOUGHT, CONSCIENCE AND RELIGION (ARTICLE 9 AND 11, ECHR). FREEDOM OF EXPRESSION (ARTICLE 10, ECHR)

Sofia, 2014

Mr. Vahe Grigoryan

1. Emergence of the right in the international law

1.1. Universal Declaration of Human Rights (1948), Article 18.

Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief, and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in teaching, practice, worship and observance.

1.2. Convention on Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (ECHR), 1949, Article 9 Freedom of Thought, Conscience and Religion

1. Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance.
2. Freedom to manifest one's religion or beliefs shall be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary in a democratic society in the interests of public safety, for the protection of public order, health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

1.3. Protocol 1 of the ECHR, Article 2 (Right to Education)

...

No person shall be denied the right to education. In the exercise of any functions which it assumes in relation to education and to teaching, the State shall respect the right of parents to ensure such education and teaching in conformity with their own religious and philosophical convictions.

1.4. International Covenant of Civil and Political Rights (ICCPR, 1966), Article 18

1. Everyone shall have the right to freedom of thought, conscience and religion. This right shall include freedom to have or to adopt a religion or belief of his choice, and freedom, either individually or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief in worship, observance, practice and teaching.

2. No one shall be subject to coercion which would impair his freedom to have or to adopt a religion or belief of his choice.

3. Freedom to manifest one's religion or beliefs may be subject only to such limitations as are prescribed by law and are necessary to protect public safety, order, health, or morals or the fundamental rights and freedoms of others.

4. The States Parties to the present Covenant undertake to have respect for the liberty of parents and, when applicable, legal guardians to ensure the religious and moral education of their children in conformity with their own convictions.

1.5. “Neighbouring” Articles/rights

- Article 10-Freedom of Expression
- Article 11-Freedom of Assemblies

2. Application of the Article 9: classic test with 5 questions

- 2.1. Does the complain fall within the scope of Article 9?
- 2.2. Has there been any interference with the right guaranteed?
- 2.3. Did the interference have a legitimate aim?
- 2.4. Was the interference “in accordance with the law”?
- 2.5. Was the interference “necessary in a democratic society”?

2.1. The scope of the application of Article 9: rights protected.

- Article 9 rights have both internal and external aspects
- The primary focus of the Article is private and personal belief and its individual and collective manifestation
- The list of the rights is open and not exhaustive and is open
- It is primarily about the religious thoughts and beliefs
- There is no definition of “religion”

2.1. Scopes of the Article 9: Components of the right and *Forum Internum*

- Freedom of thought
- Freedom of conscience
- Freedom of religion
- Freedom to change ones belief and religion

2.1. Scopes of the Article 9: exercise of the rights by manifestation and/or expression (according to ECHR text and case law).

According to Article 9 wording:

- Observance
- Practice
- Teaching
- Worship

According to case law

- Proselytism
- Participation to the life of the religious community
- Slaughtering of animals in accordance with the religious prescriptions

2.1. Scopes of the Article 9: individual and collective aspects of the right

Individual exercise of the rights under the Article 9

Collective exercise of the rights under the Article 9

Example: Worship with others

A group of persons or their collective organisation may appear as “victim” within the meaning of the Article 35 of ECHR, if it is acting on behalf of its members or followers

2.1. Scopes of the Article 9: limitation of scopes

Article 9 does not apply to

Ban on divorce (Johnston and others v. Ireland)

Anti abortion propaganda (Van den Dungen v. the Netherlands)

Assisted suicide (Pretty v. UK)

Right to marry with an underage girl under the Islamic law (Article 12)

Deprivation of the religious organisation of its property (P1-1, Holy Monasteries v. Greece)

2.2. Has there been any interference?

- **Obligation not to interfere**
- **Positive obligation – Step in to ensure the proper exercise of the right**

This obligation, unlike the negative one, is not in the wording of the Article 9

The fundamental principle is the duty of the state to ensure the atmosphere of pluralism and tolerance where the religious freedom can effectively be exercised

In cases where the mediation takes the nature of neutral mediation, the discharge of the positive obligation may take place, otherwise, it may result in interference of the right under the Art. 9 (violation in *The Supreme Holy Council of the Muslim Community v. Bulgaria*)

The Court found it permissible for the states to put ban on participating in religious movements of its servants, in order to ensure performance by them their duties in a neutral manner (Vogt v. Germany)

Employers have the power to observe the fulfilment of their labour obligations by the employees, which does not result in violation of the Art. 9

5. Արդյո՞ք միջամտությունը հետապնդել է իրավաչափ նպատակ.

“2. Սեփական կրոնը կամ համոզմունքները դավանելու ազատությունը ենթակա է միայն այնպիսի սահմանափակումների, որոնք սահմանված են օրենքով և անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում՝ *ի պաշտպանություն հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի (հմմտ. Մահմ. 26 հոդվածի հետ) առողջության կամ բարոյականության կամ այլ անձանց իրավունքների եւ ազատությունների:*”

6. Արդյո՞ք միջամտությունը սահմանված է եղել օրենքով.

“2. Սեփական կրոնը կամ համոզմունքները դավանելու ազատությունը ենթակա է միայն այնպիսի սահմանափակումների, որոնք սահմանված են օրենքով և անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում՝ ի պաշտպանություն հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի առողջության կամ բարոյականության կամ այլ անձանց իրավունքների եւ ազատությունների:”

6.1. Ինչպիսի՞ն պետք է լինի օրենքը.

Lex praevia, stricta, scripta et certa.

- Օրենքը պետք է լինի մատչելի.
- Օրենքով նախատեսված վարքագծի հետևանքները պետք է լինեն կանխատեսելի, իսկ բովանդակությունը հստակ.
- Օրենքը պետք է նախատեսի սույն իրավունքների դեմ կամայականությունների եւ չարաշահումների դեմ բավարար երաշխիքներ.

7. Արդյո՞ք միջամտությունը եղել է անհրաժեշտ ժողովրդավարական հասարակությունում.

“2. Սեփական կրոնը կամ համոզմունքները դավանելու ազատությունը ենթակա է միայն այնպիսի սահմանափակումների, որոնք սահմանված են օրենքով և անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում՝ ի պաշտպանություն հասարակական անվտանգության, հասարակական կարգի առողջության կամ բարոյականության կամ այլ անձանց իրավունքների եւ ազատությունների:”

7.1. Անհրաժեշտության չափորոշիչի տարրատեսակներ.

- Արդյոք առկա է “ճնշող սոցիալական կարիք”.
- Արդյոք միջամտությունը եղել է համաչափ հետապնդվող նպատակին.
- Արդյոք միջամտությունը արդարացող վերաբերելի եւ բավարար հիմնավորումներ կան.

Շնորհակալ եմ ուշադրության
համար.

Արա ջան, կներես վստահությունդ
չարաշահելու եւ քո ժամանակը խլելու
համար ☺